

מראי מקומות - יומא

מ.

ד. ומדסדרא לא מעכבא עיקרא הגרלה נמי לא מעכבא כתב הריטב"א, שלא דחתה הגמרא שמדובר בהנחת הגורלות על השעירים, דהיינו שעשה הגורל על הסדר אבל לא הניחם על השעירים עד לאחר מתנות הפה, משום שכיון שההנחה עצמה אינה מעכבת, ודאי שסידורו גם כן אינו מעכב.

ה. לא דאקדים מתנות דפר במזבח מקמי מתנות דשעיר בהיכל ורבי יהודה היא וכו'

הקשה בחידושי רבינו חיים הלוי (על הרמב"ם, עבודת יו"ט), שאחר שהעמידו כרבי יהודה, מדוע לא חזרו לתירוץ הראשון של הגמרא, שהקדים מתנות פר שבהיכל למתנות השעיר בפנים. וביאור קושייתו הוא, שהגמרא לעיל דחתה תירוץ זה, כיון ש'חוקה כתיב בהו', ורש"י פירש, שכיון שהקדים לעבודה של פנים, וכתוב בו חוקה הרי זה מעכב, וכן מבואר בתוספות ישנים, שכיון שבעבודת פנים כתוב חוקה, אין להפסיק עבודת פנים בעבודת חוץ. אבל הגר"ח פירש בשיטת הרמב"ם, שאין חשוב פסול של עבודת פנים אלא כשהעבודת פנים נעשית שלא כסדר, שהקדים עבודת הפנים קודם זמנה, אבל אם הקדים עבודה אחרת לעבודת פנים, אין זה חשוב כפסול בעבודת פנים. ולכך פירש, שכוונת הגמרא 'חוקה כתיב בהו' היא, שאין צריך דוקא עבודת פנים כדי לפסול, אלא אף מה שעשה בחוץ שלא כסדר מעכב, ורק כשהעמידו כרבי יהודה, שסובר דברים הנעשין בחוץ בבגדי לבן אין מעכבין, לדבריו נאמר 'חוקה' רק לגבי דברים שבפנים. ולפי זה הקשה הגר"ח, שכיון שעתה העמידו כרבי יהודה, שדברים שבחוץ אינם מעכבים, אם כן שיתרצו כבתחילה, שהקדים הזאת פר בהיכל למתנות שעיר בפנים, כיון שרק עבודת הפר היא עבודת חוץ היתה שלא כסדר.

ומזה הוכיח הגר"ח, שזריקה על הפרוכת חשובה כעבודת פנים, ורק מה שנעשה על מזבח הפנימי נחשב עבודת חוץ ואינו מעכב לרבי יהודה, אבל הזאות על הפרוכת כלפנים דמי, ואפילו לרבי יהודה כתוב בהם חוקה.

א. לא הגריל ולא התודה כשר וכו' רבי שמעון אומר לא הגריל כשר לא התודה פסול

ביאר המקדש דוד (כ"ד, ו) שרבי שמעון לשיטתו, שהיודי של השעיר המשתלח מכפר כפרה בפני עצמה, שכשם שוידוי שעיר המשתלח מכפר על ישראל בשאר עבירות, כך וידוי הפר מכפר על הכהנים, הרי שהיודי עושה כפרה. אבל לתנא קמא שהיודי אינו מעכב, היינו או משום שסבורים שאין היודי עושה כפרה כלל, אלא העמדת שעיר המשתלח בשעת מתן דמים של הפנימי הוא הכפרה, או שסבורים שאף אם היודי מכפר, מכל מקום קרבנות יום הכיפורים לא הובאו משום כפרה, אלא חובות היום הם, ואם מצד חובת היום אין זקוקים לשעיר המשתלח אלא שיהיו שם בשעת מתן דמים, על כן אפילו אם אינו עושה כפרה משום שלא התודה עליו, אין מביאין עוד שעיר, לפי שהכפרה אינה מעכבת הקרבן.

ב. מת אחד מהן מביא חבירו שלא בהגרלה

הגמרא הביאה מכאן ראייה שרבי שמעון אין הגרלה מעכבת. ואף שודאי מצוה לעשות גורל, ביאר הריטב"א שיצא המצוה בהגרלה ראשונה.

ג. דאי אקדמיה שעיר מקמי פר לא עבד ולא כלום

כתב החזון איש (או"ח קכ"ו, כ"ז), שלכאורה משמע שרק המתנה פסולה, ויכול לחזור ולעשות מתנת הפר, ושוב לחזור ולעשות מתנת השעיר, ויהיה כשהוא אבל לכאורה זהו דוקא לשיטת רבי יהודה, אבל לרבי נחמיה, כיון שגם שחיטת השעיר לא היתה על הסדר, שהרי היתה קודם מתנת הפר, ולרבי נחמיה דברים הנעשים בחוץ בבגדי לבן מעכבים, לכאורה צריך לחזור ולשחוט עוד שעיר. אלא שהעיר שלכאורה גם לרבי יהודה קשה, שהרי פירש רש"י שמתנות הפר מעכבות גם את שחיטת השעיר, ואם כן גם לרבי יהודה צריך לחזור ולשחוט. וכתב, שמה שאמרו שאם הקדים את השעיר לפני הפר לא עשה כלום, היינו אף לגבי השחיטה, וצריך לחזור ולשחוט עוד שעיר.